RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	30 november 2026
Voorstelnummer	D1014200
Datum raadsvoorstel	10 oktober 2026
Portefeuillehouder(s)	P. van Dorsten
Commissie	Raadscommissie
Datum commissie	9 november 2026
Soort agendering	Besluitvorming
Agendapunt	Programma Water en Riolering
Team	BOR - GE
Opsteller	Mathijs van Beusekom
Datum B&W besluit	27 oktober 2026
Bijlagen:	2

Onderwerp **:** Programma Water en Riolering 2027 t/m 2031

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. Het Programma Water en Riolering 2027 t/m 2031 vast te stellen;
2. De financiële kostendekkingsvariant 1 (basisvariant) vast te stellen.

Geheimhouding

☐ Ja **X** Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

De gemeente Heiloo heeft in 2023 het Programma Water en Riolering 2023 t/m 2026 (PWR) vastgesteld. Het voorliggende PWR 2027 t/m 2031 is de opvolger en deze is opgesteld op basis van een bestuursopdracht, vastgesteld in het college van 3 februari 2026.

Klimaatverandering leidt zichtbaar tot meer extreme weersituaties. Het wordt soms natter, soms droger en soms warmer. In het weekend van 18-20 juni 2021 leidden kortdurende hevige zware regenbuien in onze regio tot uitzonderlijke wateroverlast. De herfst en winter van 2023 en 2024 waren uitzonderlijk nat wat tot veel wateroverlast leidde, met name langs de duinranden. En 2026 was uitzonderlijk droog (https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/droogtemonitor) met een record aan hittegolven en branden in binnen- en buitenland. Dit soort gebeurtenissen brengen grote uitdagingen met zich mee voor de hemelwater- en grondwaterzorg en in het oppervlaktewater. Een van de doelen van het voorliggende PWR is om met onze gemeentelijke watertaken een belangrijke bijdrage te leveren aan het klimaatbestendig maken van onze leefomgeving, in samenwerking met andere beleidsvelden zoals klimaatadaptatie en groen.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Waterwet (2009) → Zorgplicht inzameling van stedelijk afvalwater en zorgplichten hemelwater en grondwater
- Kaderrichtlijn Water (2000) → Het verbeteren of in stand houden van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, zodat het water chemisch en ecologisch (weer) gezond is en ook voor toekomstige generaties geschikt blijft. Gefaseerd van 2015 tot 2027 moet de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa worden verbeterd.
- Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (2014) dat verder uitgewerkt is in het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA) in 2017. Hierin is afgesproken dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht is. In 2021 moet klimaatbestendigheid en waterrobuustheid verankerd zijn in beleid en uitgevoerd worden volgens de ambities van het DPRA.
- Europese Richtlijn Stedelijk afvalwater (Richtlijn (EU) 2024/3019). De nieuwe richtlijnen stellen strengere eisen aan de inzameling en zuivering van afvalwater door gemeenten en waterschappen.

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende politieke dossiers:

- In het collegeakkoord van Heiloo staat dat er gewerkt wordt aan een klimaatbestendige toekomst, een groen en dorps karakter, met meer biodiversiteit. Klimaatadaptieve maatregelen nemen we mee in projecten en in het beheer van de openbare ruimte, zoals waterberging, vergroening en maatregelen tegen hittestress. Samen met regionale partners werken we aan een robuuste aanpak voor water en bodem. Inwoners worden geïnformeerd en gestimuleerd om ook zelf bij te dragen aan een klimaatbestendige woonomgeving, bijvoorbeeld door vergroening van tuinen en het opvangen van regenwater.
- Programma Water en Riolering (PWR) 2023 t/m 2026 voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo

- Programma Klimaat 2025-2030
- Beleid en uitvoeringsprogramma 2023-2026: "Op weg naar klimaatadaptieve en natuurinclusieve gemeenten".

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Het Programma Water en Riolering (PWR) was een volgens de Wet Milieubeheer wettelijk verplicht beleidsdocument over water en riolering, dat de basis is voor de rioolheffing. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de wettelijke verplichting vervallen, maar is het nog steeds een belangrijk instrument om de rioolheffing met beleid en uitvoering te onderbouwen.
Het PWR 2027 t/m 2031 voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo is een uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisies voor de gemeentelijke watertaken stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. De doelen van het PWR zijn:
- Het beschermen van de gezondheid van mens en dier,
- Het beschermen van de leefomgeving waaronder ook natuur, milieu en waterkwaliteit,
- Het bijdragen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving.

Daarbij wordt integraal samengewerkt en meegewerkt aan andere doelen zoals de energietransitie en circulaire economie.

Het PWR is ook een financiële onderlegger voor het actief uitvoeren van het water gerelateerde deel van het klimaatadaptatiebeleid in onder anderen de volgende onderdelen:
- Herinrichting van de openbare ruimte op basis van de klimaatbestendige uitgangspunten
- Subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen (in de private ruimte)

Het nieuwe PWR loopt van 2027 t/m 2031 en is geschreven voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Wel is het uitgewerkt met gemeentespecifieke kenmerken en voor elke gemeente een financiële begroting.

Het PWR beschrijft het dagelijkse water- en rioolbeheer, nieuw beleid en uitdagingen die op ons afkomen. Een aantal vernieuwingen in dit PWR zijn:

- Waterregels opstellen voor in de omgevingsplannen
- Cyber security check op het water- en rioolbeheer
- Het opstellen van KPI’s om vooruitgang te meten op het water- en rioolbeheer en ook op het klimaatbestendig maken van onze leefomgeving
- Evaluatie van twee van onze verordeningen, namelijk die van de hemelwaterberging en die van de rioolheffing.
- Onderzoeken hoe we met ons water- en rioleringsbeheer beter kunnen aanhaken op de vastgestelde klimaatopgaves uit het Programma Klimaat 2025-2030.
- Een eerste aanzet maken voor de implementatie van nieuwe Europese regelgeving: De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater

<u>Het resultaat</u>
- Het voorliggende Programma Water en Riolering (PWR) is geactualiseerd met nieuw beleid, vanuit Europa en vanuit het hoogheemraadschap HHNK. Het PWR gaat over de drie gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater), maar ook het oppervlaktewater in samenwerking met HHNK. De watertaken gaan over waterkwantiteit (wateroverlast en droogte) en waterkwaliteit

van afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater. De gemeente heeft samen met andere partners de uitdaging om het afvalwater te verwerken, wateroverlast en droogte tegen te gaan, en bij te dragen aan een goede waterkwaliteit.
- Het beleid is ook een voorzet voor het herzien van verordeningen en regels in omgevingsplannen.
- Voor het PWR zijn kostendekkingsberekeningen gemaakt en daarin twee kostendekkingsvarianten uitgewerkt. De keuze tussen de twee varianten wordt aan de raad voorgelegd.

Het Programma Water en Riolering 2027 t/m 2031 voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo staat in de bijlage.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

N.V.T.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Regionale samenwerking

Gemeentes Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo, Heemskerk en Beverwijk en het Hoogheemraadschap HHNK werken in de regio samen aan de watertaken en aan klimaatadaptatie. Ook andere organisaties zoals PWN, Omgevingsdiensten en de Veiligheidsregio worden daar soms bij betrokken. Ons beleid hebben we herzien met input van deze organisaties in de regio.

Couleur locale

Het PWR is geschreven voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Er zijn echter ook gemeentespecifieke opgaves per gemeente. Verder wordt er per gemeente een financiële doorrekening gemaakt ten behoeve van de kostendekkingsberekeningen en de daaruit voortvloeiende rioolheffing.

RISICO'S

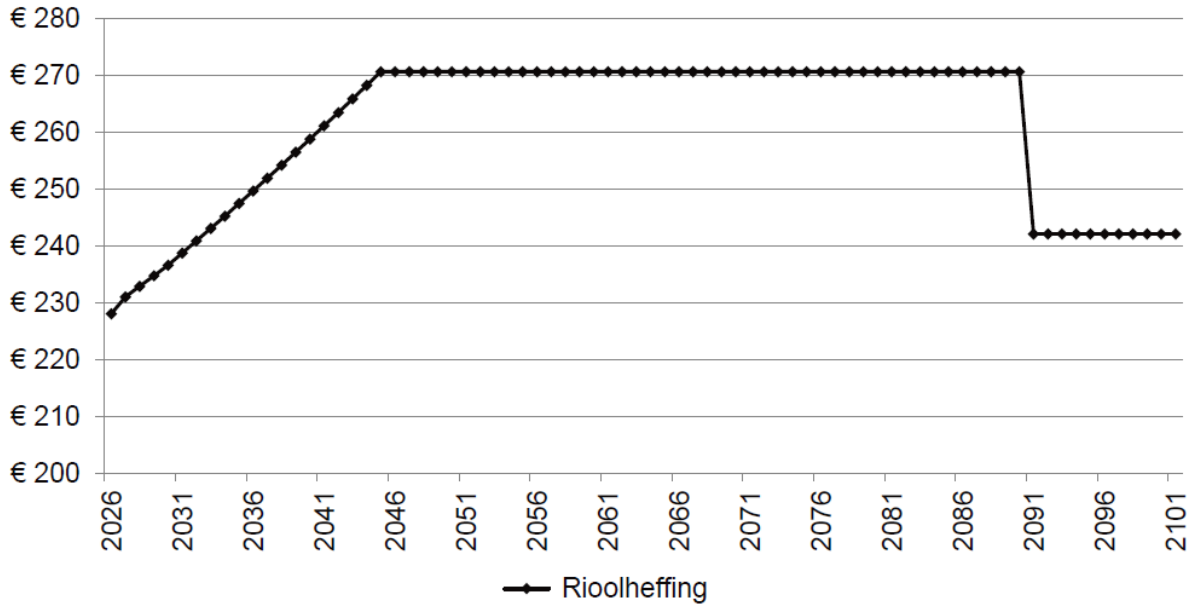
- Dit Programma Water en Riolering is belangrijk om vast te stellen, omdat er nieuwe wetgeving op ons afgekomen is, waar dit PWR op is geactualiseerd (regelgeving vanuit HHNK en vanuit Europa). Ook bereid dit PWR ons nog beter voor op een veranderend klimaat en de gevolgen daarvan op het waterbeheer. Bij het niet vaststellen van het PWR door de raad gaan wij achterlopen op de actualiteit, qua wet- en regelgeving en wat betreft het klimaatbestendig van onze leefomgeving.
- De gemeentelijke watertaken zijn voor een deel gebaseerd op uitgangspunten om een klimaatbestendige leefomgeving te creëren in 2050. De klimaatverandering is al gaande en ook nu, lang voor 2050, zijn er al klimaatrisico's waar we niet geheel klaar voor zijn.
- De opgestelde kostendekking is gemaakt voor de periode t/m 2101. In de praktijk gaan projecten vaak niet volgens verwachting en zijn er al snel afwijking ten opzichte van de begroting en kostendekkingsberekening. Daarom wordt ook ieder jaar opnieuw de rioolheffing vastgesteld.

FINANCIËN
Afgestemd met: businesscontroller

Voor het vernieuwde Programma Water en riolering zijn twee kostendekkingsvarianten uitgewerkt. In geen van de varianten is indexatie verwerkt. Gezien de globale spanningen is het onduidelijk om de toekomstige indexatie vooraf te bepalen. Om de 5 jaar wordt het Programma Water en Riolering bestuurlijk aangeboden. Hierin wordt dan mede het prijspeil geüpdatet.

De uitgewerkte kostendekkingsvarianten betreffen:
1) De basisvariant. Voortzetting van de huidige situatie waarbij toegewerkt wordt naar 50% dotatie in de spaarvoorziening. Deze dotatie wordt dan gelijk ingezet voor uitgevoerde investeringswerkzaamheden riool in dat betreffende kalenderjaar.
2) Besluiten tot het toerekenen van BTW aan de spaarvoorziening, waarmee de kosten voor de riolering extra stijgen en daarmee ook de tarieven van de rioolheffing.

In kostendekkingsvariant 1 is berekend dat het riooltarief de eerste 20 jaar licht stijgt. Hoe verder in de tijd, hoe meer de rioolheffing af kan wijken van de huidige berekeningen.

Figuur 1 Berekende rioolheffing bij kostendekkingsvariant 1 vanaf 2026 t/m 2101

Jaar	Benodigde inkomsten uit rioolheffing	Rioolheffing per eenheid per 1/1	Stijging rioolheffing per 31/12
2026	€ 2.669.000	€ 228,00	1,30%
2027	€ 2.703.697	€ 230,96	0,80%
2028	€ 2.725.327	€ 232,81	0,80%
2029	€ 2.747.129	€ 234,67	0,80%
2030	€ 2.769.106	€ 236,55	0,90%
2031	€ 2.794.028	€ 238,68	0,90%

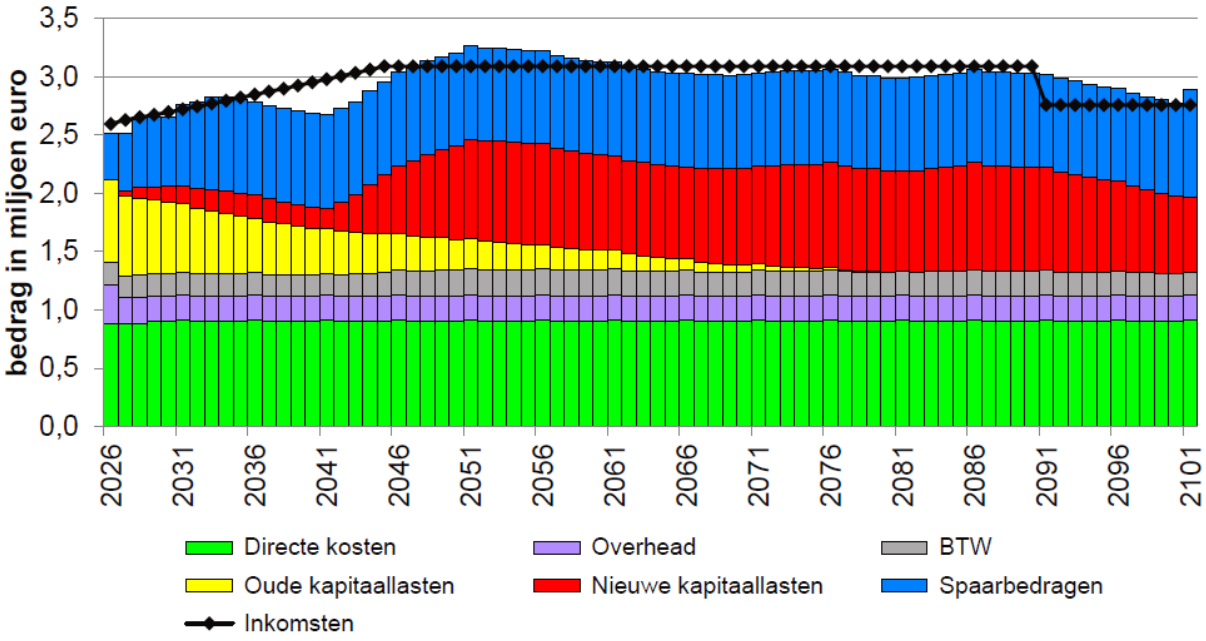
Tabel 1 Verwacht verloop van de rioolheffing voor de periode 2026 t/m 2031 bij kostendekkingsvariant 1. Bedragen op prijspeil 2026 (exclusief indexatie)

Let op: in bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met indexatie waardoor verloop van het werkelijke tarief voor 2027 tot en met 2031 als volgt is:

Jaar	Heffings-eenheden	Heffing per 1/1	Stijging per 31/12
2026	11.706	€ 228,00	3,3%
2027	11.706	€ 235,58	2,8%
2028	11.706	€ 242,22	2,8%
2029	11.706	€ 249,04	2,8%
2030	11.706	€ 256,05	2,9%
2031	11.706	€ 263,52	2,9%

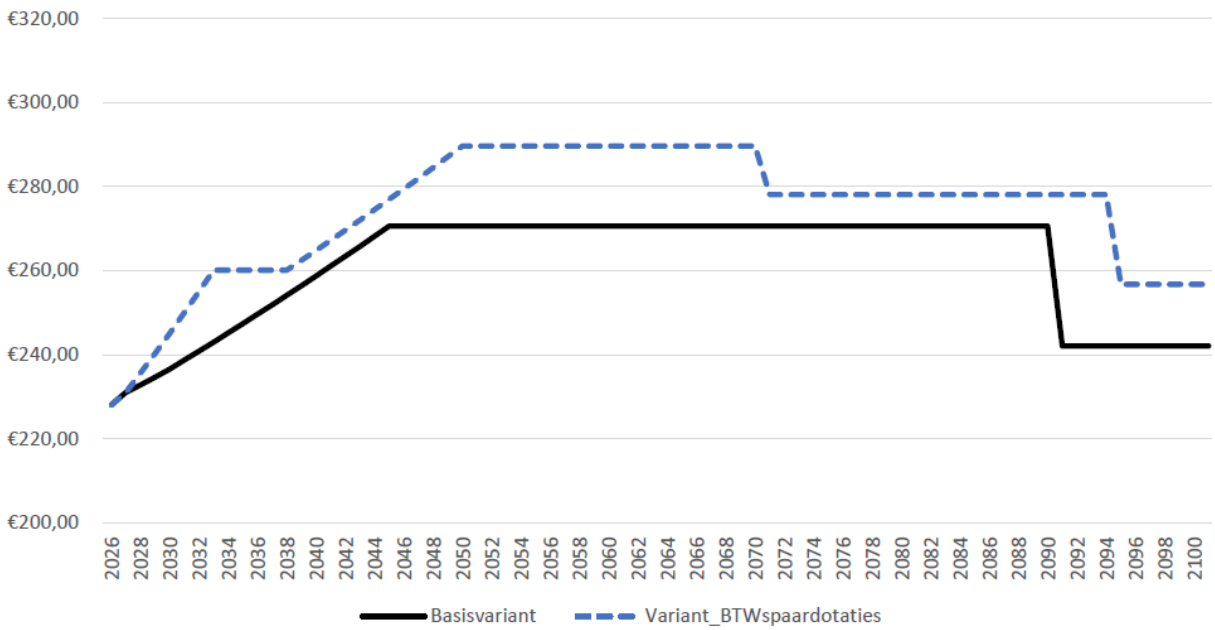
Tabel 2 Verwacht verloop van de rioolheffing voor de periode 2026 t/m 2031 bij kostendekkingsvariant 1. Bedragen op prijspeil 2026 (inclusief indexatie)

In deze kostendekkingsvariant is rekening gehouden met een dotatie aan de spaarvoorziening van 50% van de investeringen. Dit leidt tot het volgende verwachte uitgavenpatroon:

Figuur 2 Verwacht uitgavenpatroon voor de periode 2026 t/m 2101. Bedragen op prijspeil 2026 (exclusief indexatie)

Het verloop van het rioolheffingstarief in kostendekkingsvariant 1 ten opzichte van variant 2 is als volgt:

Figuur 3 Verwacht heffingsverloop volgens de twee varianten periode 2026 t/m 2101. Bedragen op vast prijspeil 2026 exclusief indexatie

Hierbij geldt voor de stijging van het tarief voor de komende jaren het volgende overzicht:

Jaar	Basisvariant		Variant_BTWspaardotaties	
	Rioolheffing per 1/1	Stijging per 31/12	Rioolheffing per 1/1	Stijging per 31/12
2026	€ 228,00	1,30%	€ 228,00	1,30%
2027	€ 230,96	0,80%	€ 230,96	2,00%
2028	€ 232,81	0,80%	€ 235,58	2,00%
2029	€ 234,67	0,80%	€ 240,29	2,00%
2030	€ 236,55	0,90%	€ 245,10	2,00%
2031	€ 238,68	0,90%	€ 250,00	2,00%

Tabel 3 Rioolheffingsverloop tot en met 2031 volgens de twee varianten. Bedragen op prijspeil 2026 (exclusief indexatie).

Geadviseerd wordt om **kostendekkingsvariant 1** vast te stellen. Daarmee gaan we door op de methode van afgelopen 7 jaar. Vanwege de continuïteit is het gewenst om niet te grote aanpassingen te doen in de kostendekking. Variant 1 levert ook de meest eerlijke kostenverdeling over de verschillende generaties die aan het riool- en waterbeheer betalen. Het verwachte, berekende verloop van de rioolheffing fluctueert met deze variant het minst op de korte en op de lange termijn.
Bij variant 2 stijgt het tarief 1,5%. In de berekening wordt rekening gehouden met btw-toerekening op de gedane investeringen. Met deze variant wordt er gekozen om ook de btw te berekenen over de dotatie aan de spaarvoorziening. Hiermee is de werkwijze van btw toerekenen meer consistent.

In de kostendekkingsberekeningen is rekening gehouden met de uitbreiding van 1 fte specialist pompen en gemalen (schaal 6) per 1-1-2027. De reden voor deze uitbreiding is omdat het niet mogelijk en veilig is om de werkzaamheden aan de gemalen alleen uit te

voeren. Dit werk moet in een team van twee personen gebeuren. In onderstaande tabel zijn de kosten voor de extra fte van de afzonderlijke gemeentes in beeld gebracht.
Vanaf 2027 zijn deze kosten meegenomen in de kostendekkingsberekeningen van het rioolbudget.

In de gemeentelijke budgetten is bij de kostendekkingsberekeningen rekening gehouden met deze formatie-uitbreiding vanaf 2027. Om bovenstaande reden wordt bij dit raadsvoorstel geen begrotingswijziging toegevoegd. Na goedkeuring van het PWR wordt in de BUCH het verzoek gedaan om het extra budget te accepteren en de formatie-uitbreiding te verwerken.

functienaam (term uit functieboek) Per soort functie een regel vullen	Schaal	Mutatie fte	2026	2027	2028	2029	2030
jaar, het aantal maanden loon in dat jaar voor regel eronder invullen:			0	12	12	12	12
106720C-432.001 Specialist pompen & gemalen	6	1,00	-	74.183	76.966	79.861	82.871

Totaal per gemeente verdeling via verdeelsseutel;					
Gemeente	2026	2027	2028	2029	2030
Bergen	-	24.800	25.700	26.700	27.700
Uitgeest	-	9.000	9.400	9.700	10.100
Castricum	-	24.900	25.800	26.800	27.800
Heiloo	-	15.500	16.000	16.600	17.300
Totaal	-	**74.200**	**76.900**	**79.800**	**82.900**

Tabel 4 Kostenverdeling over de gemeenten van de 1 extra fte personeelsuitbreiding in de BUCH

DUURZAAMHEID
Afgestemd met: programmaleider klimaat

Bij uitvoering van het beleid water en riolering zijn klimaat en duurzaamheid belangrijk om mee te nemen:

3. Pijler klimaatadaptatie: Klimaatadaptief ontwikkelen betreft voor een groot deel water gerelateerde maatregelen. Daarmee wordt klimaatadaptatie ook vaak gefinancierd via de rioolheffing.
4. Pijler circulaire economie: Besparing van grondstoffen. Voor uitvoering van maatregelen op het gebied van water en riolering wordt veel materiaal gebruikt. De beschikbare materialen zijn in verschillende mate ook circulair te verkrijgen. Daarbij is het de bedoeling dat het materiaal zo lang mogelijk meegaat door enerzijds risicogestuurd beheer, relining en anderzijds door integraal te werken met andere disciplines zodat de straat niet vaker open hoeft dan nodig. Ook het gebruik van drinkwater en regenwater krijgen aandacht.
5. Pijler mobiliteit en energietransitie: Met medewerkers verkeer en energietransitie wordt samengewerkt om de beperkte openbare ruimte efficiënt te gebruiken voor verschillende opgaves zoals verkeer, parkeren, kabels en leidingen, waterberging en ruimte voor groen en infiltratie van regenwater. De waterdoorlatende weg wordt ook gebruikt voor een deel van de opgave van waterberging.
6. Duurzame bedrijfsvoering: De gemalen voor watertransport die in het beheer van de gemeente zijn verbruiken veel energie. Er wordt bij ontwerp en gebruik goed nagedacht over hoe deze het beste kunnen functioneren, enerzijds door energieverbruik te minimaliseren en anderzijds zo dat deze lang meegaan (minder

gebruik van grondstoffen). Daarnaast dienen wij ook als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven op het gebied van klimaatadaptatie. Denk daarbij aan het gebruik van klimaatadaptieve maatregelen bij onze gebouwen, zoals groene daken, waterberging en andere groenvoorzieningen.

7. Energietransitie: Door het toepassen van groene daken als waterberging/ watervertraging wordt het rendement van zonnepanelen hoger en wordt de biodiversiteit versterkt.

PARTICIPATIE

Extern

- Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is een belangrijke meedenkpartner, omdat zij ons afvalwater ontvangen en zuiveren. Daarbij werken we samen aan het oppervlaktewaterbeheer en klimaatadaptatie.
- Gemeenten in de regio Noord-Kennemerland denken mee over beleid rond water en riolering, en over klimaatadaptatie.
- Ook is er in de loop van de tijd afgestemd met andere partners zoals PWN en de omgevingsdiensten.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na vaststelling door de raad wordt het PWR officieel gepubliceerd via het elektronisch gemeenteblad via www.bekendmakingen.nl.

Bij het PWR hoort ook een uitvoeringsprogramma. Na vaststelling van het van het PWR en de kostendekking door de raad, wordt het uitvoeringsprogramma ter vaststelling aan het college voorgelegd.

BIJLAGEN

1. Programma Water en Riolering 2027 t/m 2031
2. Raadsbesluit
3. Kostendekkingsplan 2026 gemeente Heiloo

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

A. Babaoğlu
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester